

Mitä on
planetaarinen
terveys?

Plate-hankkeen webinaari

**Mikaela Grotenfelt-
Enegren**

Ylilääkäri

Terveiden ja
hyvinvoinnin laitos

5.11.2024

Puheenvuoron sisältö

1. Ihmisen ja muun luonnon väliset yhteydet
2. Planetaaristen rajojen ylitysten merkitys terveydelle
3. Ratkaisumahdollisuuksia?

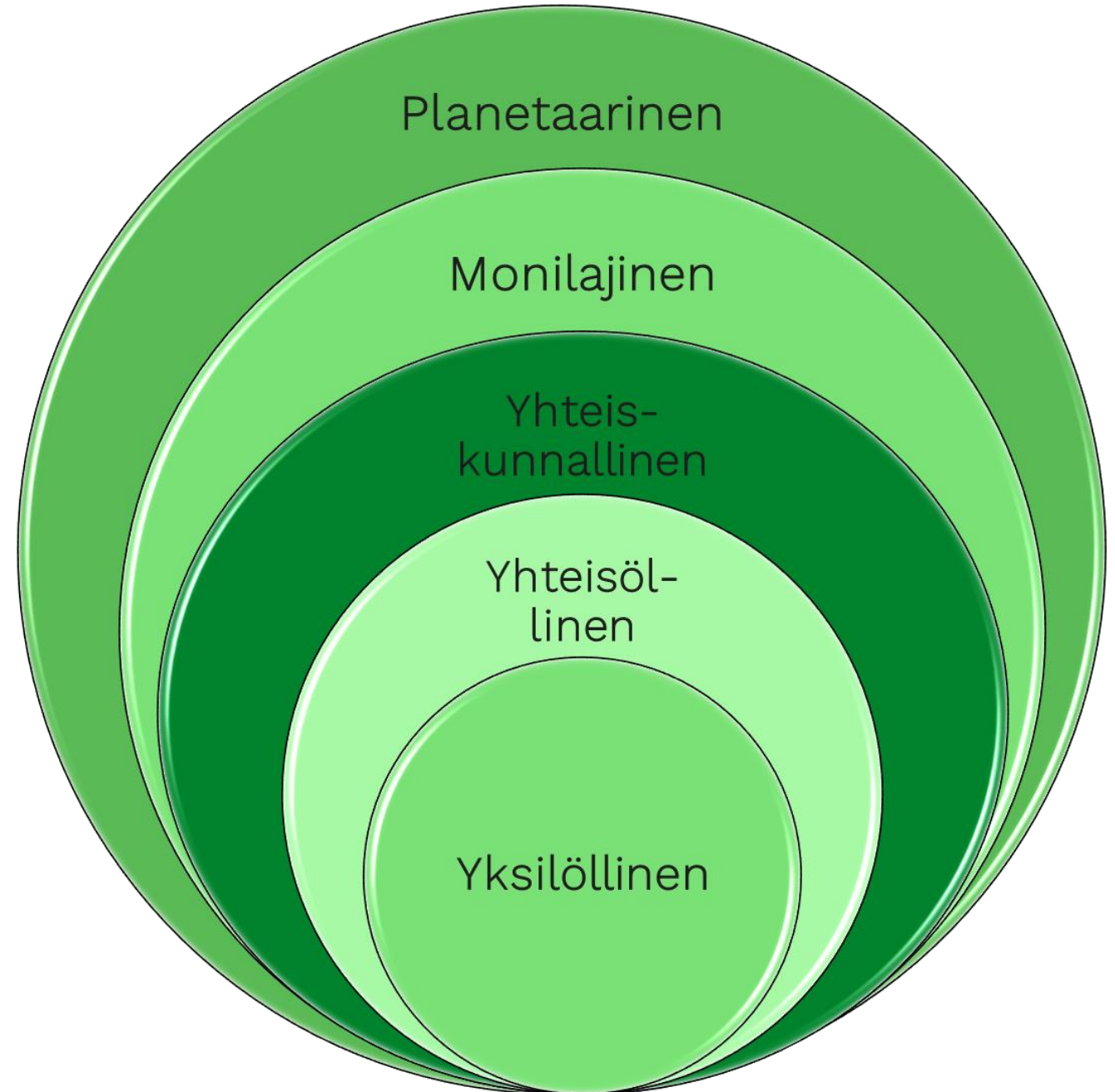
Kuva: Afzal Arif // Shutterstock

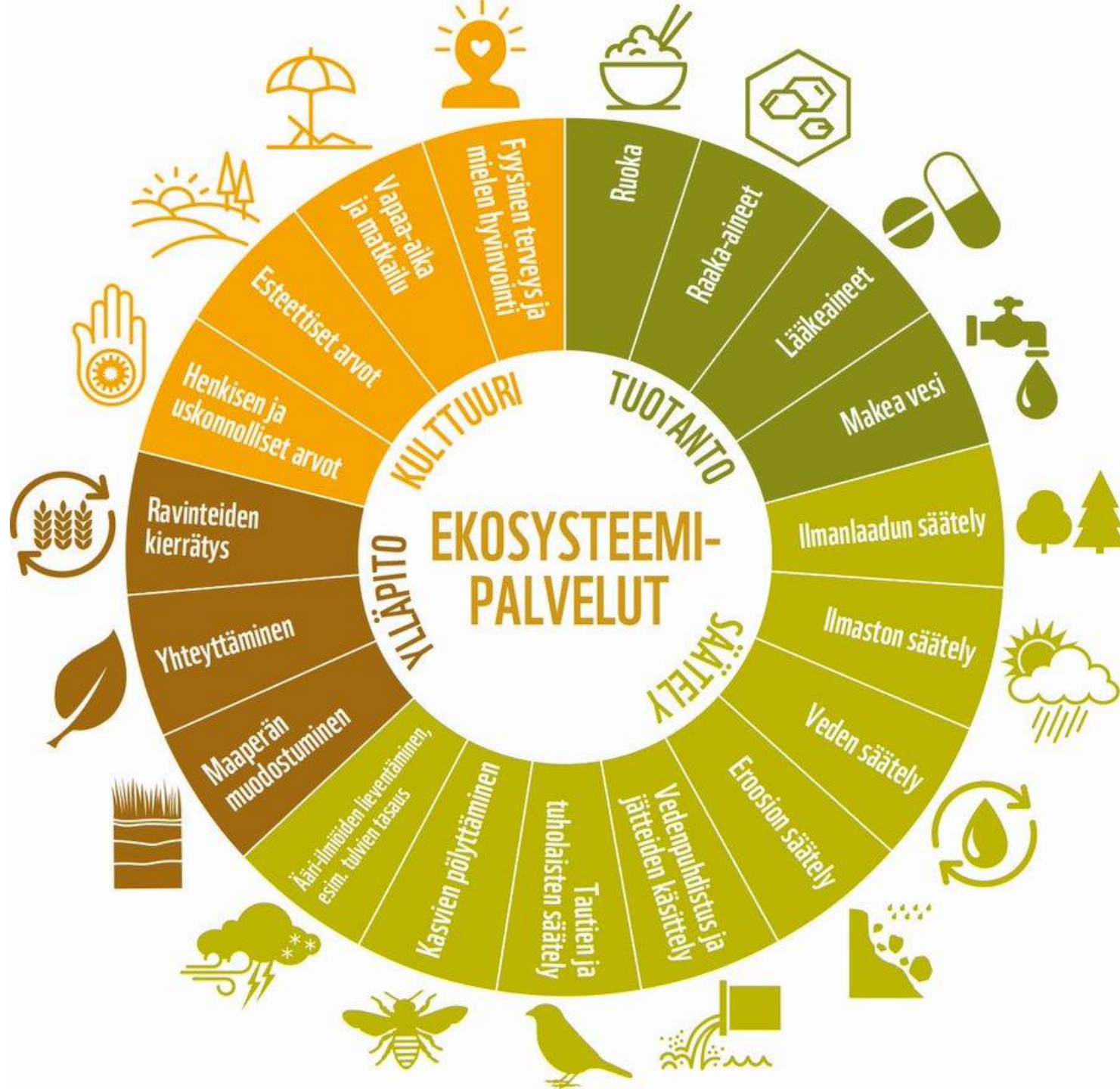
Ihmisen ja muun luonnon väliset yhteydet

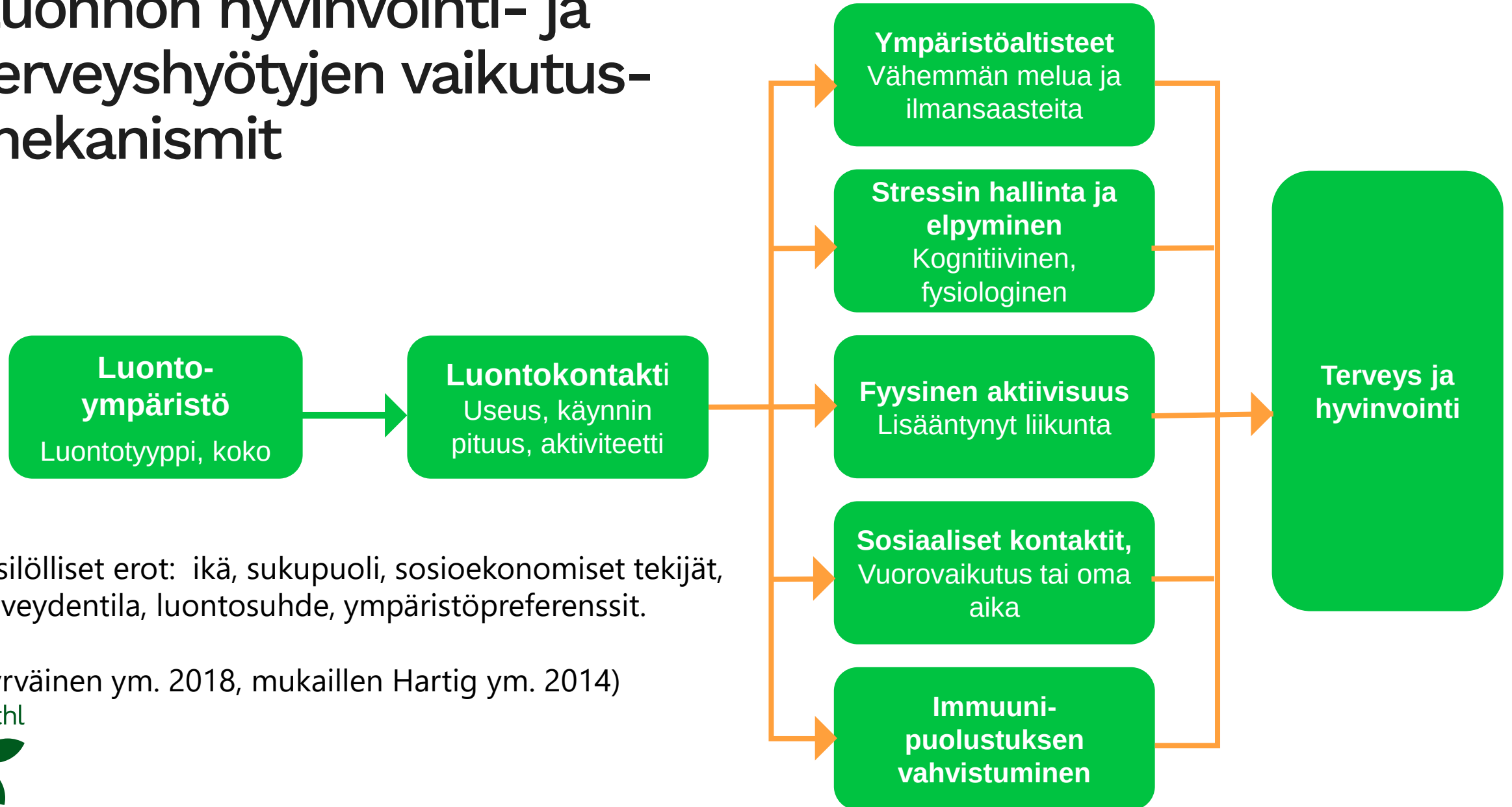
Terveyden tasot

Luonnon merkitys ihmisille

Luonnon hyvinvointi- ja terveyshyötyjen vaikutusmekanismit

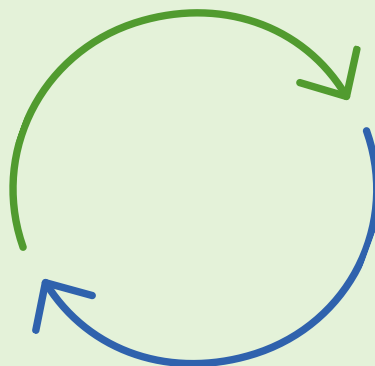
Yksilölliset erot: ikä, sukupuoli, sosioekonomiset tekijät, terveydentila, luontosuhde, ympäristöpreferenssit.

(Tyrväinen ym. 2018, mukaillen Hartig ym. 2014)

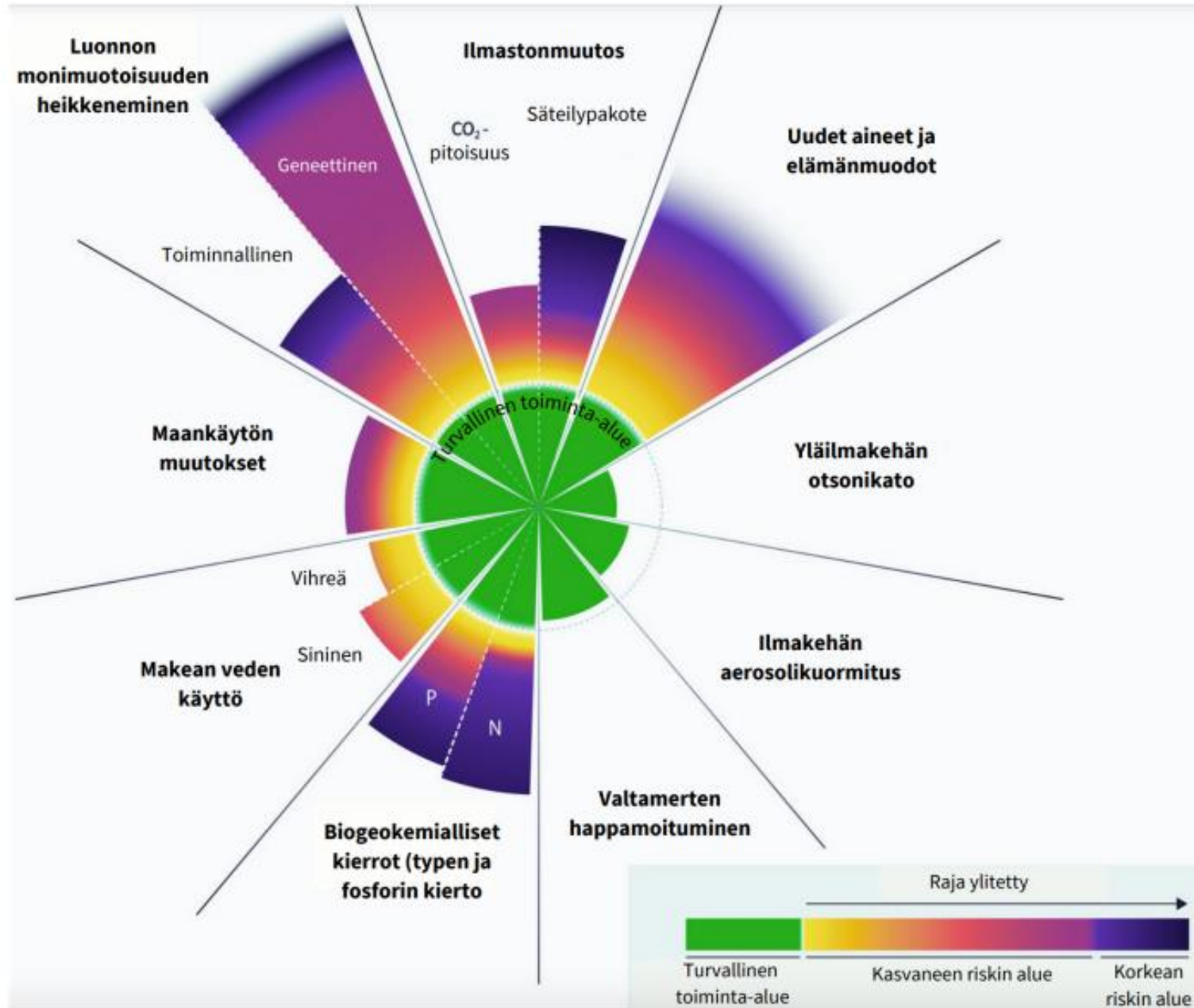
**Ihmisen toiminta
vaikuttaa
ympäristöön**

**Ympäristö vaikuttaa
ihmisten terveyteen
ja hyvinvointiin**

Kuusi yhdeksästä planetaarisesta rajasta ylitetty

Earth beyond six of nine
planetary boundaries
RICHARDSON, K.,
STEFFEN, W., LUCHT, W
ET AL.
SCIENCE ADVANCES
13 Sep 2023
Vol 9, Issue 37

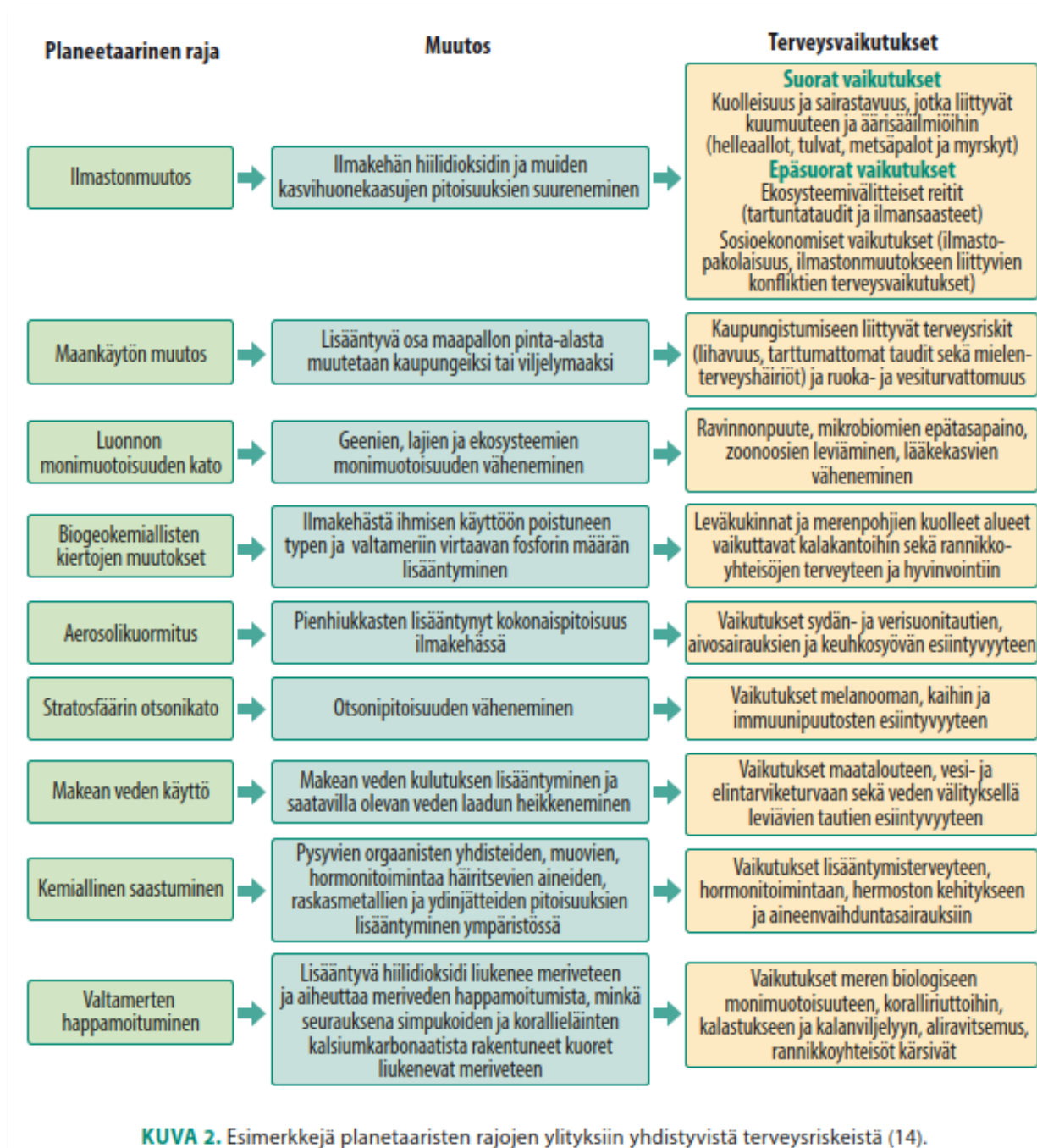

Maapallon kantokyvyn merkitys terveydelle?

Planetaaristen rajojen ylitysten merkitys terveydelle

Grotenfelt-Enegren M., Holmberg C. & Laisi J. (2023) Planetaarinen terveys toimii siltana ihmisen terveyden ja kestävyiden edistämisen välillä. Lääketieteellinen Aikakauskirja Duodecim 139(10):835-42

KUVA 2. Esimerkkejä planetaaristen rajojen ylityksiin yhdistyvistä terveysriskeistä (14).

Ilmastonmuutoksen terveysvaikutukset

Ympäristösaasteiden kulkeutuminen ihmiseen

1. Päästöt

teollisuudesta,
liikenteestä ja
hajalähteistä

2. Kulkeutuminen vesistöihin ja maaperään

3. Kertyminen ympäristöön ja eliöihin

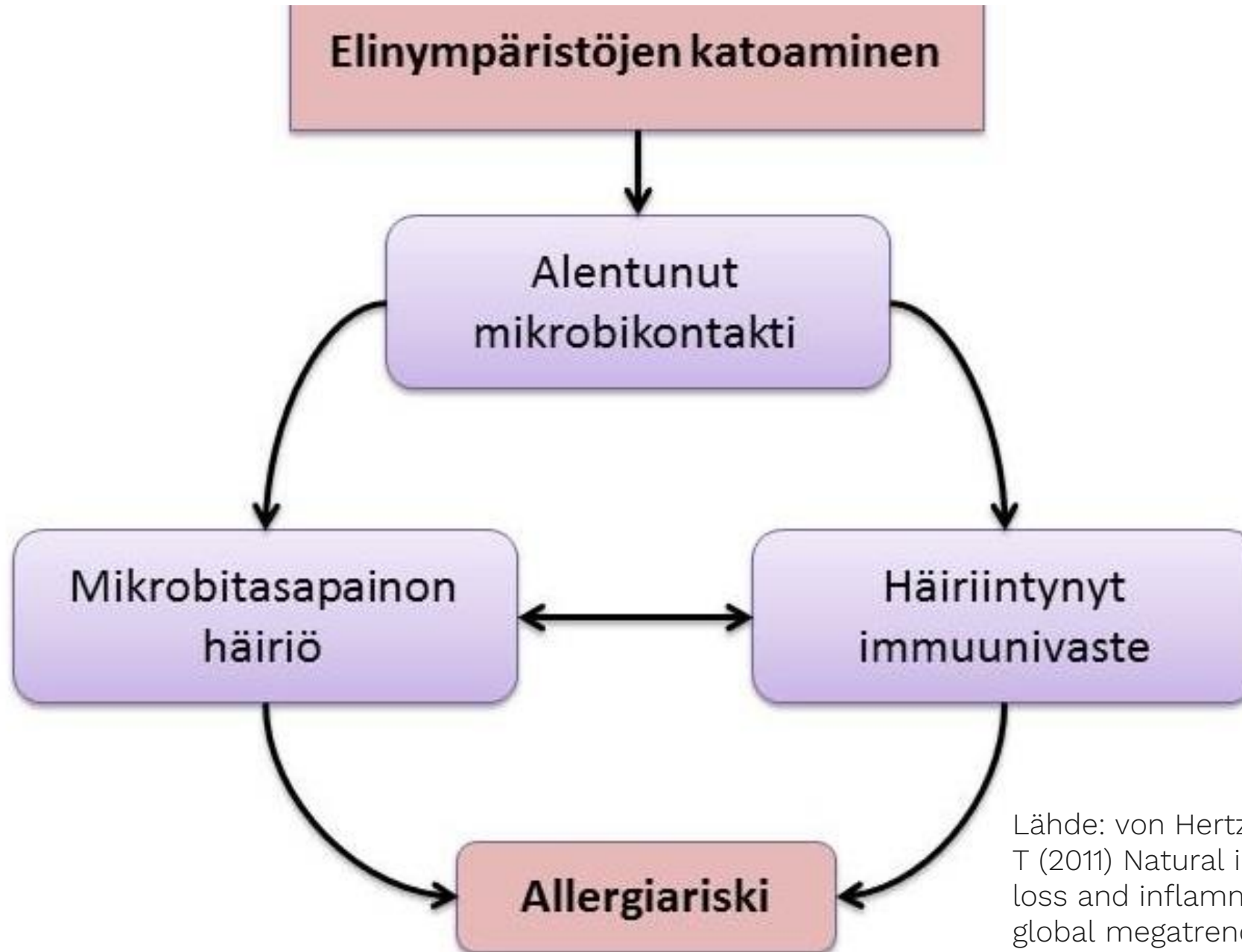

4. Päästöt kuluttajatuotteista

5. Kertyminen ihmiseen pölyn hengittämisen ja ravinnon kautta

BIODIVERSITEETTI HYPOTEESI

Lähde: von Hertzen L, Hanski I, Haahtela T (2011) Natural immunity: biodiversity loss and inflammatory diseases are two global megatrends that might be related

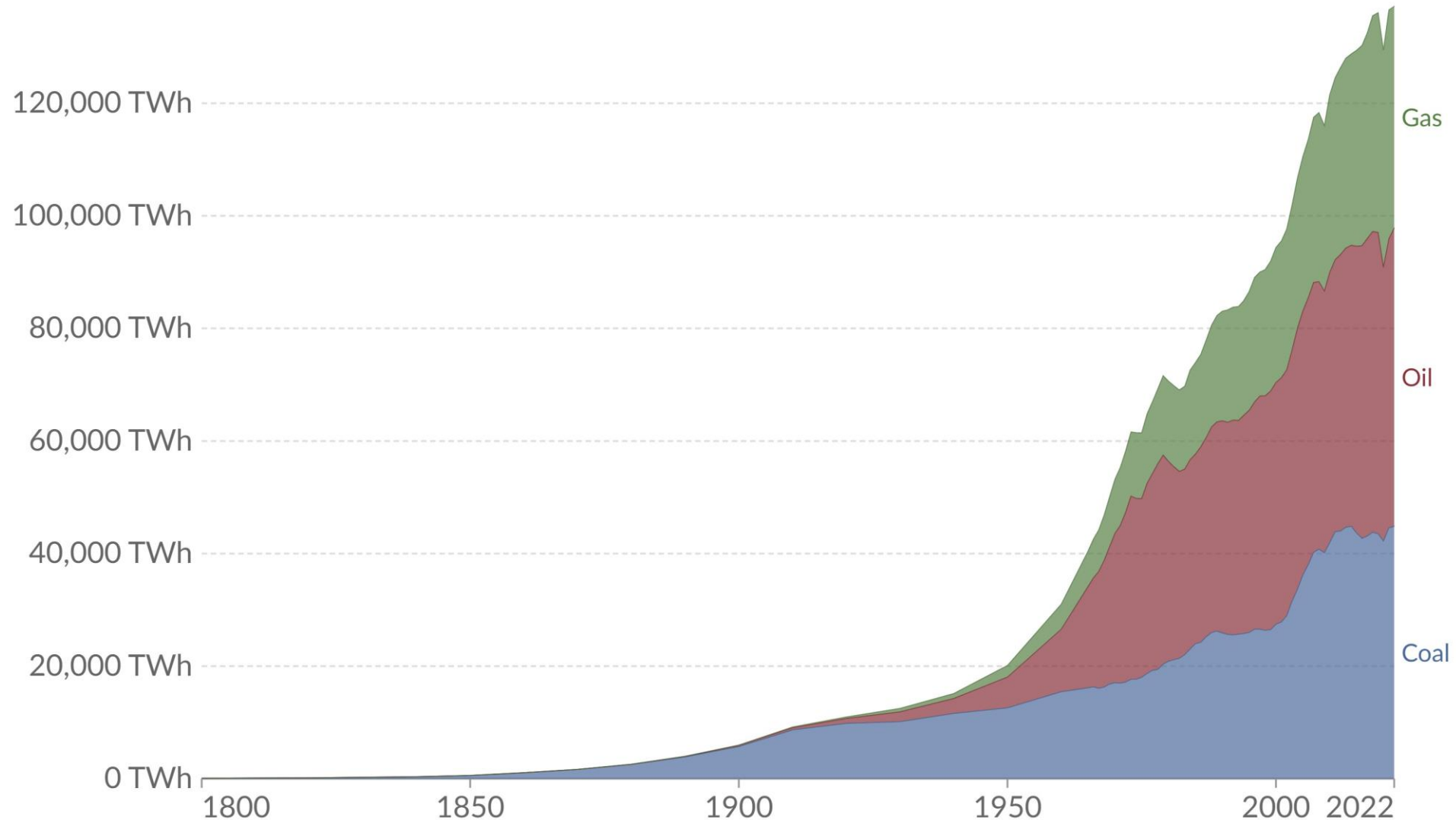

“The world is moving in the wrong direction”

LANCET COUNTDOWN
REPORT 2023

Global fossil fuel consumption

Global primary energy consumption by fossil fuel source, measured in terawatt-hours (TWh).

Data source: Energy Institute Statistical Review of World Energy (2023); Vaclav Smil (2017)

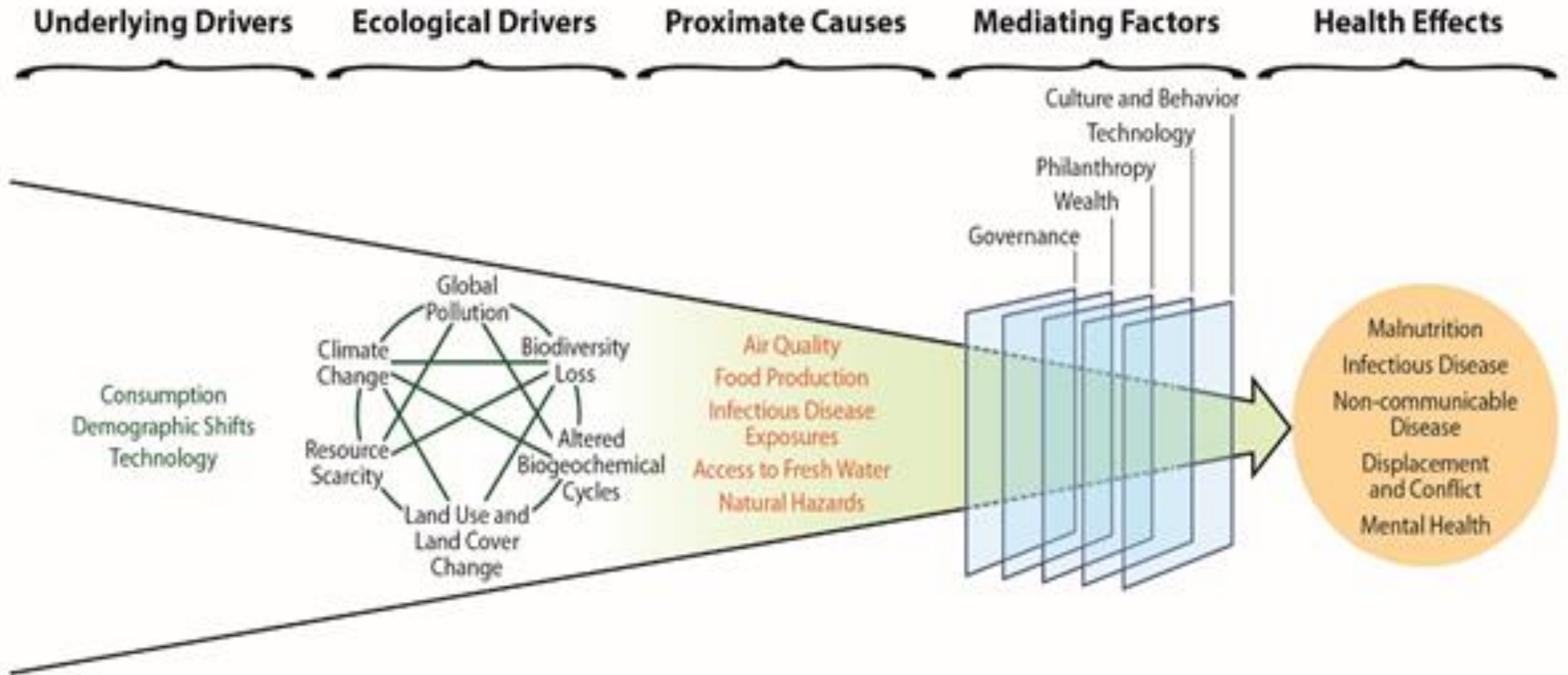
OurWorldInData.org/fossil-fuels | CC BY

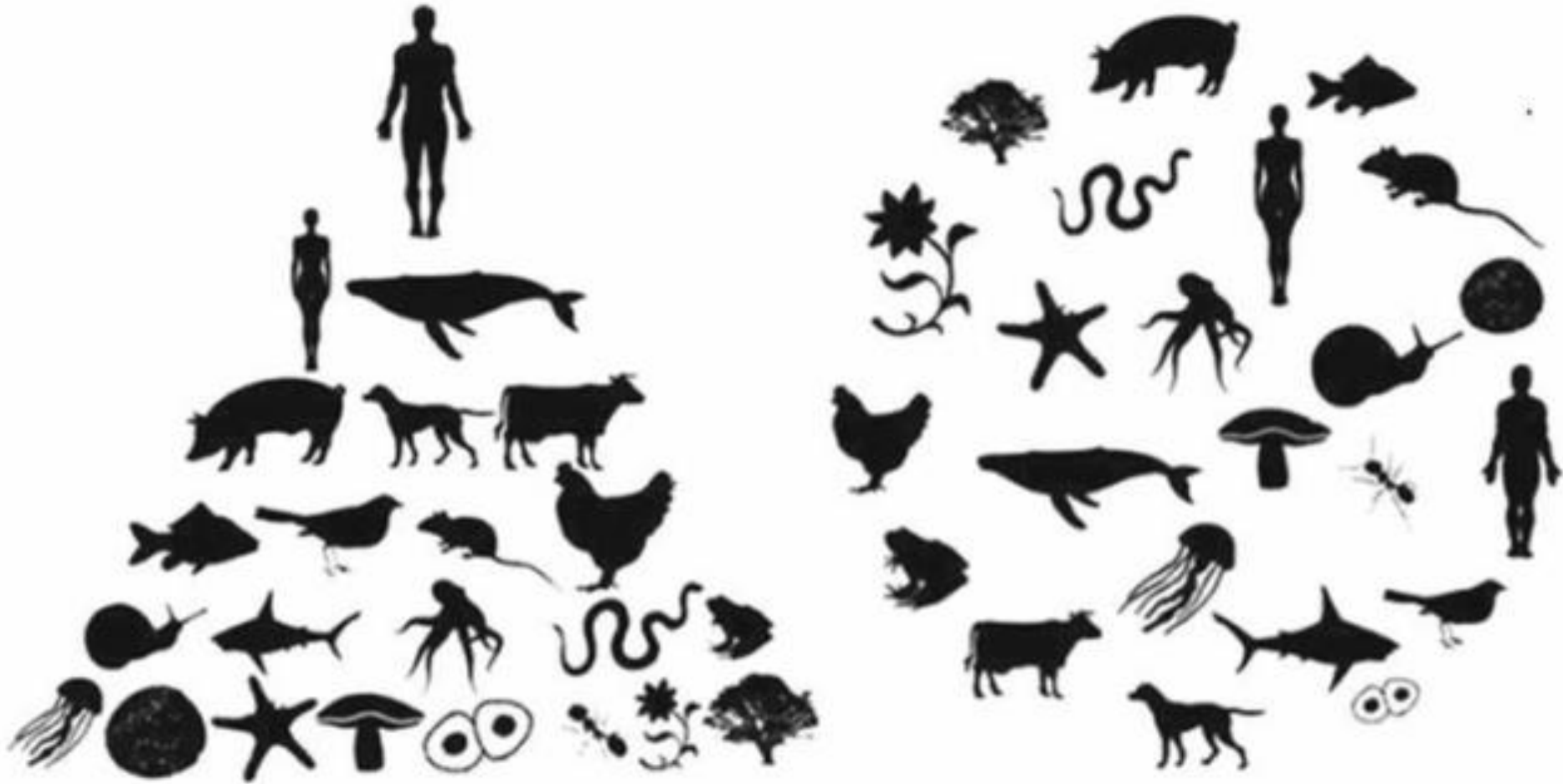

Mitä
ratkaisuksi?

Juurisyiden systeeminen tarkastelu

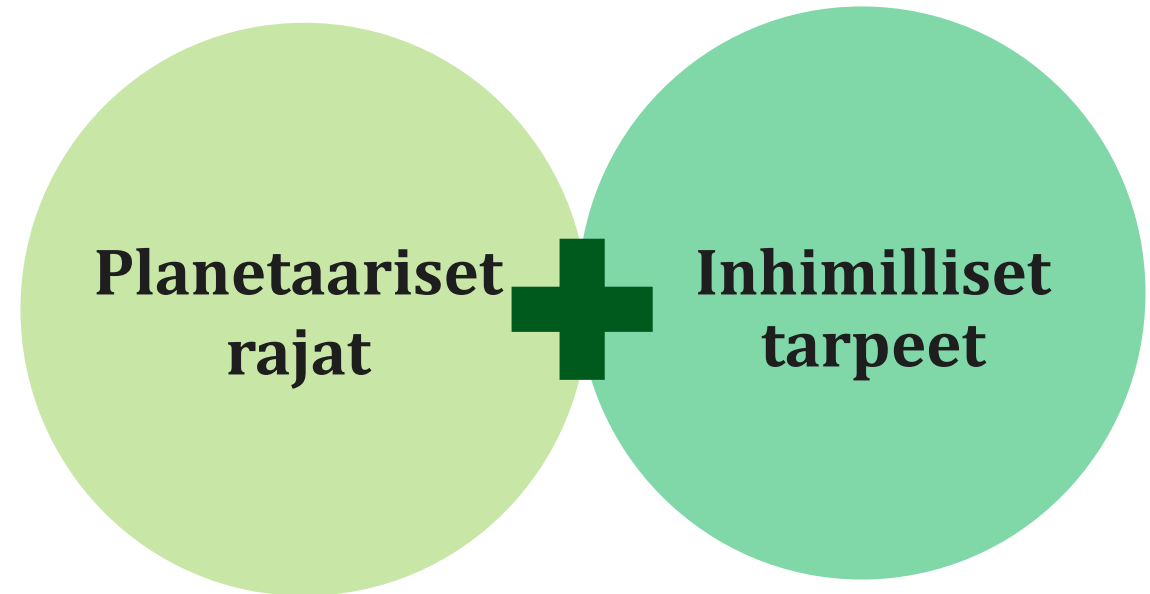

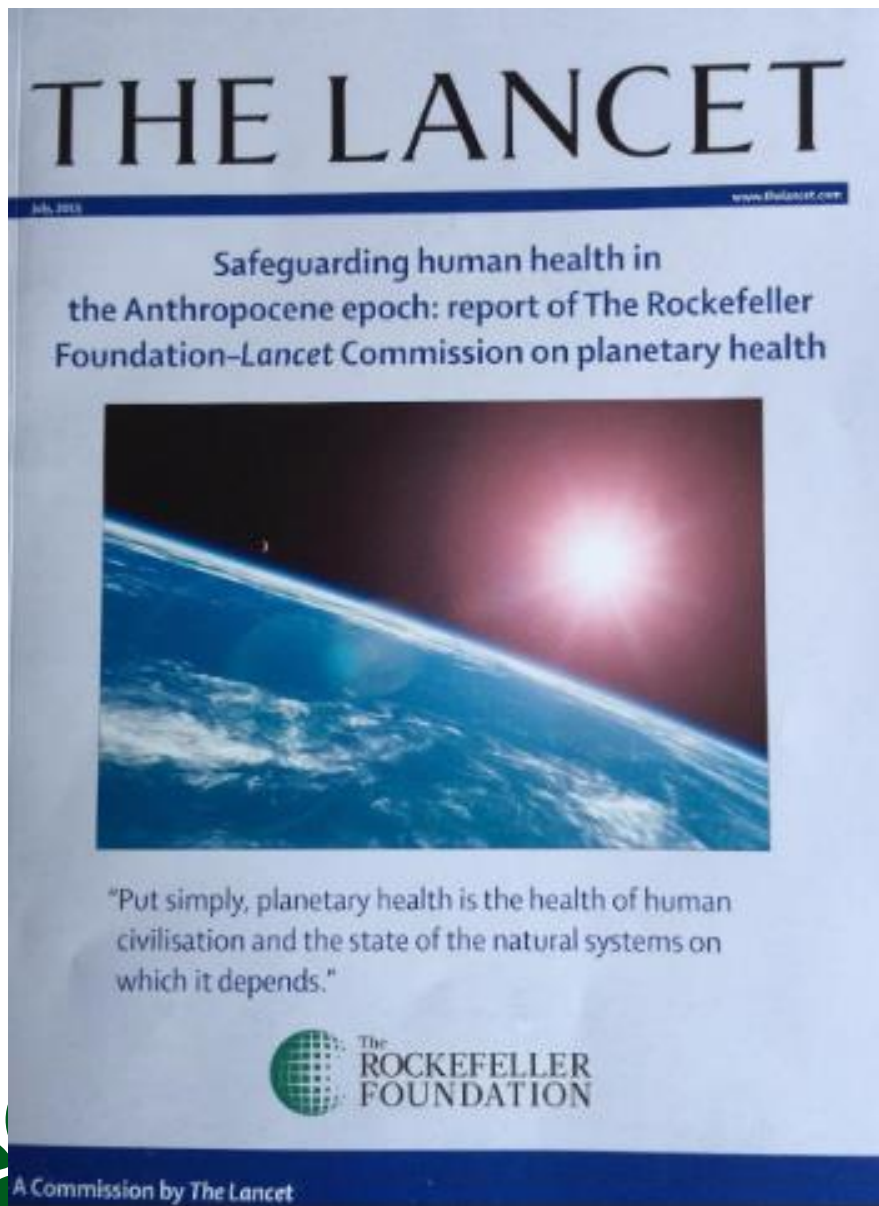

Ihminen on osa luonnon kokonaisuutta

Planetaariselle terveydelle tärkeitä näkökulmia THL:n työssä

- kokonaisvaltainen kestävyys
- oikeudenmukaisuus
- systeminen tarkastelu
- muutosten tarve

"Korkeimman saavutettavissa olevan terveyden, hyvinvoinnin ja tasa-arvon saavuttaminen maailmanlaajuisesti **huomioimalla ihmisten järjestelmiä – poliittisia, taloudellisia ja sosiaalisia** – jotka muokkaavat ihmiskunnan tulevaisuutta sekä **luonnonjärjestelmiä**, jotka määrittelevät niitä turvarajoja, joiden sisällä ihmiskunta voi kukoistaa."

The **Rockefeller Foundation-Lancet Commission** on planetary health (2015)

Kysymyksiä?

Kommentteja?

mikaela.grotenfelt@thl.fi